

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 1 7 1 A 3 0 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA KOT DRUGI JEZIK

Izpitna pola 1

Razčlemba neumetnostnega besedila

Sobota, 10. junij 2017 / 60 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca.

Priloga z neumetnostnim besedilom je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca.

Izpitna pola vsebuje 26 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 60. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite skladno s slovnničnimi in pravopisnimi pravili, čitljivo, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Pri nalogah izbirnega tipa izberite samo eno rešitev, če v navodilu ni določeno drugače. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 1 prazno.

Kultura

Ljubek gomazeči zverinjak ilustratorke Lile Prap

Valentina Plahuta Simčič

Lila Prap, poleg Slavoja Žižka naš kulturni izvozni izdelek številka ena, bo razstavila ilustracije iz svoje zadnje knjige z naslovom *Žuželčji zakaji* (Mladinska knjiga, 2011) v steklenem atriju ljubljanskega Magistrata. Na ogled bodo do 25. marca.

Komar iz knjige *Žuželčji zakaji*

Gomazeči zverinjak, ki bi bil v vsakdanjem življenju za večino odbijajoč, se na ilustracijah Lile Prap zazdi ljubek – žuželke v močno povečanem formatu so kot nekakšni prijetni prišleki s tujega planeta, ki so nas obiskali zato, da nas presenetijo. Kot pod mikroskopom lahko opazujemo okrogle zadke, izbuljene oči, oklepe, na vse strani štrleče tipalke, prosojna krila in rilčke.

Ta podrobna anatomija je pospremljena z vprašanji in odgovori, tako kot je pri Lili Prap običajno: Zakaj se srebrne ribice bojijo svetlobe? Zakaj se kresnice ponoči svetijo? Zakaj so nekatere uši najraje na laseh? Nekateri odgovori so stvarni in poučni (za njihovo strokovnost je poskrbel Tomi Trilar iz Prirodoslovnega muzeja Slovenije), drugi pa seveda šaljivi.

Ilustracije so tudi tokrat narisane v čistih linijah, ljubko, predvsem pa se humorno navezujejo na poučno vsebino. Likovni urednik pri Mladinski knjigi Pavle Učakar je o slogu Lile Prap povedal tole: »Žarenje barv, humor in enostavnost so najvišja kakovostna mešanica, ki Lilo Prap postavlja v sam vrh svetovne ilustratorske dejavnosti – še posebej zato, ker je

obenem tudi avtorica besedil. Ni presenetljivo, da so njene slikanice prevedene v 36 jezikov. Številne nagrade, predvsem pa nominacija za svetovno Andersenovo nagrado, pričajo o tem, kako izjemna in nadarjena umetnica je.«

Urednik pri Mladinski knjigi Andrej Ilc pa je svojo »varovanko« pohvalil takole: »Da ji uspeva že desetletje vsako leto objaviti novo avtorsko slikanico, ki jo sama pripelje od zamisli do končne oblikovne izvedbe, se mi zdi nekaj izjemnega. Gre za zamah in samozavest, ki ju v teh krajih nismo vajeni, sta pa vredna posnemanja.«

Od leta 1999 do danes je izšlo več kot ducat njenih slikanic. Na prodaj so v 40 državah sveta, prodali so jih že četrto milijona izvodov. Njena osrednja mednarodna postojanka je Japonska. Tam so posneli serijo risank po njenih knjigah. Korporacija NHK Enterprise, ki zastopa svetovno znano blagovno znamko Hello Kitty, je na podlagi knjige *Zakaj?* razvila tudi serijo proizvodov od igračk do spodnjega perila. Pravijo, da je Lila Prap med japonskimi otroki že »prava zoološka avtoriteta«. Vedno bliže je temu tudi v Sloveniji.

(Prirejeno po: Delo, 16. januar 2012.)

Prazna stran

Pozorno preberite izhodiščno besedilo in rešite naloge.

1. Rešite nalogi o dejavnih sporočanja.

1.1. Dopolnite povedi z manjkajočimi podatki o okoliščinah sporočanja.

Izhodiščno besedilo je napisala _____.
(Kdo?)

Objavljeno je bilo _____ v _____.
(Kdaj?) (Kje?)

(1)

1.2. Kaj je avtorico spodbudilo k pisanju izhodiščnega besedila?

_____
(1)
(2 točki)

2. Kateri trditvi o izhodiščnem besedilu sta ustrezni? Obkrožite črki pred pravilnima odgovoroma.

- A Besedilo ima naslov in podnaslov.
- B Nad besedilom je ime rubrike.
- C Uvodni odstavek je povzetek celotnega besedila.
- Č Poleg uvodnega ima besedilo še pet odstavkov.
- D Ob besedilu so podatki o avtorju fotografije.

(1 točka)

3. Kako je ilustracija na fotografiji povezana z izhodiščnim besedilom? Odgovorite v povedi/povedih.

_____
_____
(2 točki)

4. Določite vrsto besedila, tako da v vsaki vrstici podčrtate ustrezno možnost ob poševnici.

Besedilo je

umetnostno / neumetnostno,
strokovno / publicistično,
enogovorno / dvogovorno.

(1 točka)

5. O čem govori izhodiščno besedilo? Pravilne odgovore označite z **X**.

O razstavi ilustracij Lile Prap.	
O šolanju Lile Prap.	
O ilustracijah Lile Prap.	
O ilustratorski dejavnosti in slikanicah Lile Prap.	
O zasebnem življenju Lile Prap.	
O nagradah in uspehih Lile Prap.	

(2 točki)

6. Katerega podatka o razstavi **ne** izvemo iz uvodnega odstavka izhodiščnega besedila?

- A Kje je bila razstava.
- B Kdaj so odprli razstavo.
- C Kaj je bila tema razstave.
- Č Kdo je razstavljajal ilustracije.
- D Do kdaj je trajala razstava ilustracij.

(1 točka)

7. Obkrožite DA, če je trditev v skladu z izhodiščnim besedilom, ali NE, če ni.

Lila Prap in Slavoj Žižek sta mednarodno znana slovenska kulturnika.	DA	NE
Knjiga Žuželčji zakaji je bila predstavljena v Prirodoslovnem muzeju Slovenije.	DA	NE
Na podlagi knjige Žuželčji zakaji je nastala serija igrač.	DA	NE
Na ilustracijah so podobe žuželk močno povečane.	DA	NE
Ob ilustracijah je besedilo v obliki vprašanj in odgovorov.	DA	NE
Vsi odgovori so strokovni, stvarni in poučni.	DA	NE

(3 točke)

8. Dopolnite povedi s podatki o Lili Prap.

Lila Prap od leta _____ izdaja _____. Prevedene so bile v
(Katerega?) (Kaj?)

_____ jezikov, na prodaj pa so v _____ državah. Ustvarjalka ni le avtorica
(Koliko?) (Koliko?)

ilustracij, ampak tudi _____.
(Česa?)

(2 točki)

9. Še enkrat preberite tretji odstavek (*Ilustracije so ...*) izhodiščnega besedila in rešite nalogi.

9.1. Navedite tri značilnosti likovnega ustvarjanja Lile Prap, ki jih v svoji oceni omenja urednik Pavle Učakar.

---

(1)

9.2. S čim Pavle Učakar utemeljuje trditev, da je Lila Prap zelo uspešna?

---

(1)
(2 točki)

10. S katerim namenom je novinarka v svoje besedilo vključila mnenji urednikov?

- A Da bi bralcem poročala o izidu knjige Žuželčji zakaji.
- B Da bi bralce spodbudila k nakupu slikanic Lile Prap.
- C Da bi bralce prepričala o izjemni ustvarjalnosti Lile Prap.
- Č Da bi bralce seznanila s serijami risank po knjigah Lile Prap.
- D Da bi bralcem predstavila razstavo slikanic Lile Prap.

(1 točka)

11. Kaj pomenita izraza četrť milijona in ducat? V vsaki vrstici podčrtajte pravilno možnost ob poševnicah.

Četrť milijona je 500.000 / 750.000 / 250.000 / 400.000.

Ducat je 24 / 18 / 12 / 9 / 7.

(1 točka)

12. Preberite slovarski sestavek in rešite nalogi.

zverinják -a m (á) *prostor, v katerem so zaprte zveri, divje živali*: dati ujeta žival v zverinjak; v razredu je kot v zverinjaku / *zastar*: iti na sprehod v zverinjak *živalski vrt*; zapreti leva v zverinjak *kletko*

12.1. Obkrožite DA, če je navedena trditev o besedi pravilna, ali NE, če ni.

Beseda zverinjak je

naglašena na prvem zlogu.	DA	NE
samostalnik moškega spola.	DA	NE
enopomenka.	DA	NE

(1)

12.2. Ali avtorica s slogovno zaznamovano besedno zvezo *ljubek gomazeči zverinjak* izraža svojo naklonjenost ali nenaklonjenost ilustracijam Lile Prap? Podčrtajte ustrezno možnost.

Z besedno zvezo *ljubek gomazeči zverinjak* izraža avtorica svojo naklonjenost / nenaklonjenost ilustracijam Lile Prap.

(1)
(2 točki)

13. Preberite predzadnjo poved (*Pravijo, da je ...*) in rešite nalogi.

13.1. Zakaj je avtorica zapisala besedno zvezo »prava zoološka avtoriteta« v narekovaju? Podčrtajte pravilno možnost.

Besedna zveza je dobesedni navedek / slogovno zaznamovana.

(1)

13.2. V povedi razložite pomen besedne zveze »prava zoološka avtoriteta«.

---

(2)
(3 točke)

14. Iz naslednjih besed tvorite pomanjševalnice in jih zapišite na črte.

slika _____ knjiga _____
igrača _____ krilo _____

(2 točki)

15. Prevzetim besedam iz levega stolpca poiščite sopomenske izraze, tako da na črtice napišete ustrezne številke iz desnega stolpca.

___ format	1 združitev, sestav
___ estetsko	2 uradno, poslovno
___ fenomen	3 lepo, skladno
___ kombinacija	4 velikost, oblika
___ humorno	5 smešno, šaljivo
	6 podatek, dejstvo
	7 izreden pojav

(2 točki)

16. Imena in priimke v oklepajih postavite v ustrezne sklone in jih zapišite na črte.

Novinarka se je o _____ (Lila Prap) pogovarjala s _____
_____ (Pavle Učakar) in z _____ (Andrej Ilc). Ilustratorka
je strokovne odgovore napisala skupaj s _____ (Tomi Trilar).

(2 točki)

17. V zadnjem odstavku izhodiščnega besedila je več lastnih imen. Vpišite jih v preglednico glede na vrsto imena.

Osebno lastno ime			
Zemljepisno lastno ime			
Stvarno lastno ime			

(2 točki)

18. Naslednjim pridevnikom pripišite protipomenke.

običajen _____
povečan _____
tuj _____
lahek _____
čist _____

(2 točki)

19. Podčrtana števnik a zapišite s črkami.

leta 1999 _____

36 jezikov _____

(1 točka)

20. Dopolnite povedi z ustreznimi predlogi.

_____ odprtju razstave je bilo veliko ljudi, ki so si _____ zanimanjem ogledovali ilustracije Lile Prap.

Liki _____ njenih slikanic nastopajo tudi _____ risankah.

(2 točki)

21. Določite sestavo povedi, tako da na črtice napišete ustrezno številko (1–3).

- 1 enostavčna poved
- 2 priredno zložena poved
- 3 podredno zložena poved

_____ Lila Prap je na Japonskem že zelo znana, saj so po njenih knjigah posneli serijo risank.

_____ Kot pod mikroskopom lahko opazujemo okrogle zadke, izbuljene oči, oklepe, na vse strani štrleče tipalke, prosojna krila in rilčke.

_____ Ilustracije so tudi tokrat narisane v čistih linijah, stilizirano, ljubko, predvsem pa se humorno navezujejo na poučno vsebino.

_____ Kot je pri Lili Prap običajno, je podrobna anatomija žuželk pospremljena z vprašanji in odgovori.

(2 točki)

22. Dopolnite povedi z ustreznimi odvisniki. Upoštevajte vprašalnice v oklepajih.

Z zanimanjem sem si ogledal ilustracije, _____ .
(Katere?)

V knjigi Žuželčji zakaji so žuželke naslikane, _____ .
(Kako?)

Kupil sem slikanico Lile Prap, _____ .
(Zakaj?)

(3 točke)

23. Preberite poved. Poimenujte vrsto poročanega govora in pretvorite poved v drugo vrsto govora.

Andrej Ilc je rekel: »Njeno ustvarjanje se mi zdi izjemno.«

- 23.1. Podčrtajte ustrezno možnost.

Poved je zapisana v odvisnem / premem govoru.

(1)

- 23.2. Pretvorba:

(2)
(3 točke)

24. Zanimajte poved.

Lila Prap bo svoje ilustracije razstavila v Mariboru.

(2 točki)

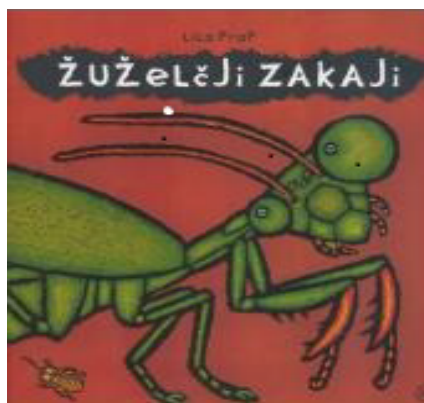
25. V desni stolpec napišite, na katero besedo/besedno zvezo se navezuje podčrtani zaimek v posamezni povedi.

Poved	Beseda/besedna zveza
Gre za zamah in samozavest, ki <u>ju</u> v teh krajih nismo vajeni, sta pa vredna posnemanja.	
Njena osrednja mednarodna postojanka je Japonska. <u>Tam</u> so posneli serijo risank po njenih knjigah.	
Da ji uspeva že desetletje vsako leto objaviti novo avtorsko slikanico, ki <u>jo</u> sama pripelje od zamisli do končne oblikovne izvedbe, se <u>mi</u> zdi nekaj izjemnega.	

(2 točki)

26. Napišite **predstavitev knjige**.

Pomagajte si z izhodiščnim besedilom (podatki o avtorici, vsebina knjige), s fotografijo in s priloženimi podatki. Vaše besedilo naj obsega najmanj 80 besed. Pišite na naslednjo stran.

Žuželčji zakaji

Lila Prap

Urejanje: Andrej Ilc

Mladinska knjiga, 2011

Zbirka: Žlabudron

Trda vezava, 28 str.

Cena: 16,95 €

(12 točk)

